

We vragen u enkel voor persoonlijk gebruik onze content te kopiëren. Het delen van deze content met anderen is niet toegestaan © Het Financieele Dagblad 2025.

Gelderland gaat zelf aan de slag met ideeën voor tekorten op het stroomnet

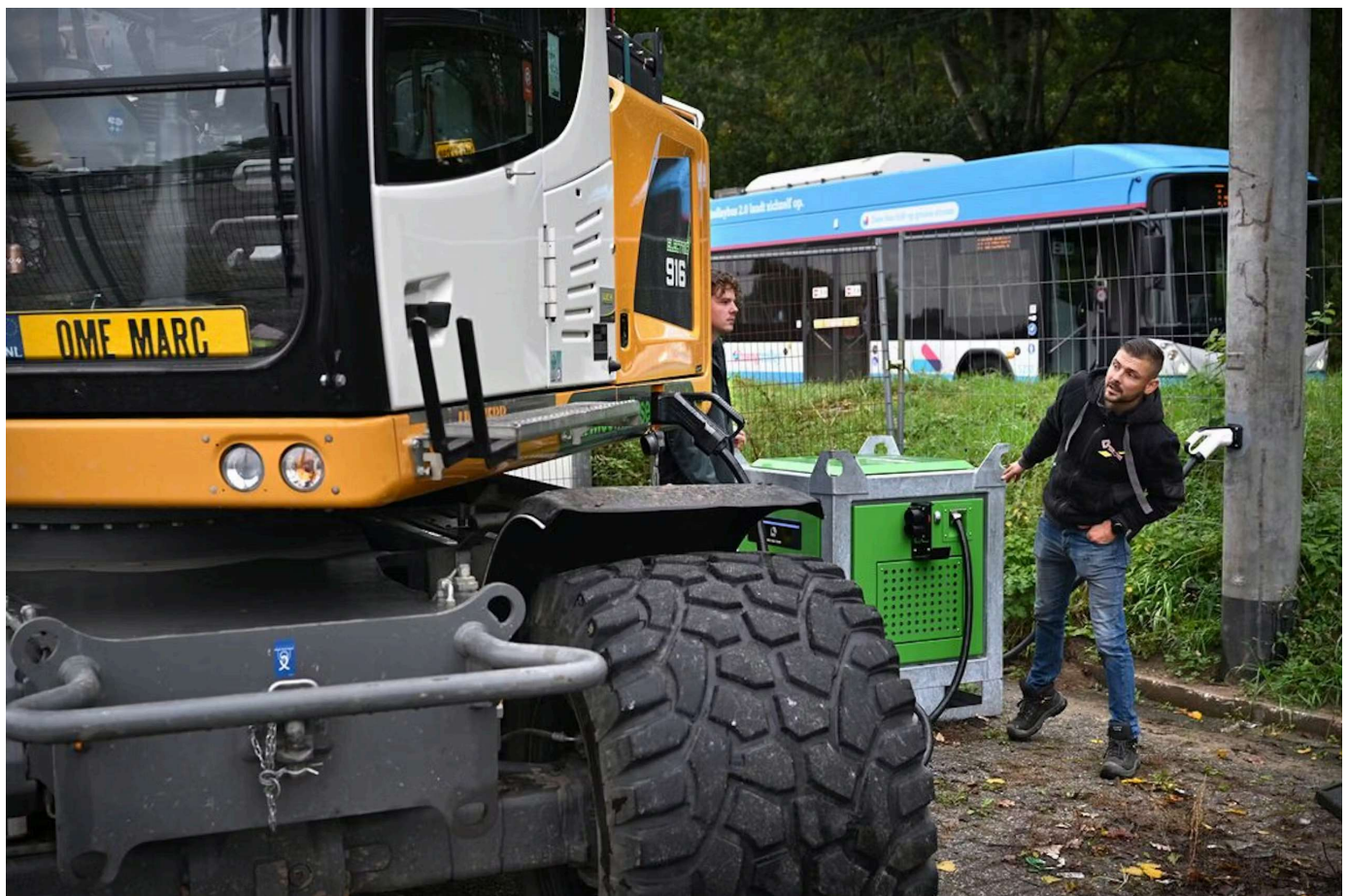

Frank Gersdorf

In het kort

- Een vijfde van alle bedrijven die op een stroomaansluiting wachten, komt uit Gelderland.
 - De provincie bundelt kennis over netcongestie in een expertisecentrum in Arnhem.
 - Den Haag schaart zich achter het initiatief, maar financiert vooralsnog niet mee.
-

Gelderland wacht niet op Den Haag met het aanpakken van capaciteitstekorten op het elektriciteitsnet. 'We willen nu actie ondernemen. Omdat we er als provincie heel veel last van hebben.'

Arnhem is de enige stad in Nederland met trolleybussen. De trolleyleidingen worden vanwege de krapte op het elektriciteitsnet ook gebruikt voor bouwmaterieel. Foto: Marcel van den Bergh/ANP

De berging van een vliegtuigwrak uit de Tweede Wereldoorlog langs de IJssel bij Heerde de afgelopen weken was extra lastig doordat de Messerschmitt in een Natura 2000-gebied ligt. Om de natuur te sparen werd met elektrische graafmachines gewerkt. Die kregen hun stroom niet van een netbeheerder, maar uit emissiearme aggregaten die op biogas draaien.

Dat biogas, plus de generator, werd geleverd door Powercrumbs, een start-up uit Arnhem. ‘Bedrijven die geen stroom hebben, brengen wij gas’, zegt commercieel manager Jelmer Kalff, terwijl hij op een kaart van Nederland laat zien waar zijn installaties voor het opwekken van elektriciteit staan.

Powercrumbs zit in een bedrijvencentrum op een voormalig Akzo-terrein, dat nu Cleantech Park heet. In hetzelfde gebouw ging in mei het Nationaal Expertisecentrum Netcongestie van start. Deskundigen zoeken daar samen aan ‘experttafels’ naar oplossingen voor bedrijven die niet aan genoeg elektriciteit komen.

Experttafels

Zo moeten minstens twaalf complexe knelpunten per jaar worden opgepakt, zegt Fennet van de Wetering, ‘kwartiermaker’ bij het kenniscentrum. Een van de experttafels zal over Powercrumbs gaan, over de vergunningenprocedures waar het bedrijf tegenaan loopt. ‘We kijken hoe we ze daarbij kunnen helpen’, zegt Van de Wetering. ‘Vergunningverlenende instanties zijn vaak niet bekend met dit soort innovaties, en daardoor duurt het

vergunningenproces lang. Wij onderzoeken hoe zij van elkaar kunnen leren en de procedures kunnen standaardiseren.'

Er zijn al twee vergadersessies geweest, over andere onderwerpen. Die gingen over hoe ondernemingen met meerdere percelen op één bedrijventerrein hun aansluitingen kunnen combineren, en over hoe ondernemingen die zelf ook elektriciteit opwekken en toevoegen aan het stroomnet, hoger op de wachtlijst kunnen komen.

Het zijn problemen waarvan de oplossingen soms lang op zich laten wachten. Netbeheerders, overheden en bedrijven spreken ook niet altijd dezelfde taal. Soms zijn er technische innovaties nodig.

Stroomstad Arnhem

Elektriciteit is al jaren een blikvanger in trolleystad Arnhem. Het keuringsbedrijf Kema zit er, sinds 1927, en de netbeheerders Alliander en Tennet hebben hun hoofdkantoor op Electricity Campus, een ander bedrijventerrein. Half oktober opende Hyosung Heavy Industries daar zijn Europese onderzoekslab voor elektriciteit. Volgens de provincie is de energiesector rondom Arnhem uitgedijd tot zo'n honderd ondernemingen, met 7600 banen.

De provincie was de initiatiefnemer van het netcongestiecentrum. Daarbij speelde mee dat Gelderland veel last heeft van de tekorten op het stroomnet. 'Het probleem is hier echt verschrikkelijk groot', zegt gedeputeerde Helga Witjes (VVD). 'Wij hebben gigawachtrijen. Een vijfde van de wachtlijst voor heel Nederland komt uit Gelderland.'

De aftrap kwam tijdens een bezoek twee jaar geleden van toenmalig minister Micky Adriaansens (VVD) van Economische Zaken en Klimaat. Witjes: 'We zeiden toen met een paar mensen: eigenlijk moet je al deze kennis voor heel Nederland bundelen. Zo is het idee ontstaan.'

De provincie verleende het expertisecentrum een startsubsidie van €1,2 mln voor vier jaar. De Arnhemse netbeheerders, VNO-NCW en HAN University of Applied Science betalen ook mee en lenen deskundigen uit.

'Mooi initiatief'

Demissionair minister Sophie Hermans (VVD) van Klimaat en Groene Groei, nu het aanspreekpunt voor netcongestie, houdt de hand op de knip. Maar Witjes verwacht dat het kabinet 'op termijn' toch zal meefinancieren.

'Wij hadden ook kunnen zeggen: we doen niks en wachten tot we geld van Den Haag krijgen', zegt de gedeputeerde. 'Maar zo zitten we niet in elkaar. Wij willen nu actie ondernemen, omdat wij heel veel last hebben van netcongestie. En omdat we kennis van

zaken hebben en ook kansen en oplossingen zien waarvan niet alleen Gelderse bedrijven kunnen profiteren, maar ook de rest van Nederland.'

Hermans was in juli in Arnhem. Ze gaf aan het kenniscentrum een 'mooi initiatief' te vinden waarmee haar departement graag wil samenwerken. 'Netcongestie is een complex en veelzijdig probleem waar we alle hulp en oplossingen bij kunnen gebruiken', zegt haar woordvoerder nu.

In een brief aan de Kamer over netcongestie schreef Hermans begin oktober niet over Arnhem. Wel ging zij in op het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN), nu bijna drie jaar oud. 'Gemakkelijke oplossingen zijn er niet meer', zei ze. 'Het kabinet gaat met netbeheerders om tafel om te verdiepen op de aanpak.'

Vanuit het LAN heeft het agentschap RVO sinds april een onlinevraagbaak voor ondernemers, de website Loket Netcongestie. Ook zijn er ondernemers die in een energiehubs samenwerken. Zij hopen zo aan meer stroom te kunnen komen. Volgens de RVO zijn er in ruim honderd bedrijvenparken energiehubs.

Als er al zo veel is, waarom dan nog een kenniscentrum?

'Er gebeurt inderdaad al heel veel', zegt Van de Wetering. 'Maar het landelijk actieprogramma is gericht op 2035, en we moeten nu wat doen. Kennisloketten zijn er talloze, ook van VNO-NCW; bizar zoveel als dit er zijn. De netbeheerders hebben callcenters, maar die missen de noodzakelijke inhoudelijke expertise. Die voegen wij toe. Wij spreken ook de taal van de ondernemers. Zij kunnen bij ons komen voor problemen die ze niet opgelost krijgen. Wij brengen innovaties uit het hele land samen, testen deze en schalen die op. Zo voorkomen we versnippering, en werken samen voor ruimte op het net.'

Voortvarender dan Den Haag

Het kenniscentrum netcongestie dat in Arnhem met steun van de provincie Gelderland van start ging om praktische oplossingen voor ondernemers te vinden, is een voorbeeld van hoe regio's en provincies niet op Den Haag wachten, maar zelf aan de slag gaan. De afstand tot inwoners en bedrijven is klein, en dat maakt het dwingender om in actie te komen.

In andere provincies zijn er andere voorbeelden. In Noord-Brabant is de provincie het getreuzel van het demissionaire kabinet met stikstof en natuurbehoud beu en heeft zij een eigen aanpak voor de natuur en het waterbeheer in twaalf landelijke gebieden, waaronder de Peel. De provincie wil ook stikstofrechten intrekken die boeren en industriële bedrijven hebben maar niet gebruiken. Noord-Brabant doet dit als eerste in Nederland.

Zeeland is begonnen met een andere opzet van het busvervoer. De provincie stelde bij de aanbesteding vorig jaar van een nieuwe ov-concessie een eisenpakket op dat moet garanderen dat iedereen op een flexibele en betaalbare wijze kan blijven reizen. Busbedrijf EBS uit Purmerend kreeg de concessie en start eind volgend jaar met het busvervoer in de gehele provincie. Zeeland positioneert zich daarnaast als een testregio voor zorg. Voor het aantrekken van huisartsen, bijvoorbeeld, is er een eigen aanpak.

De initiatieven worden nauwlettend gevolgd door Den Haag en door andere regio's. Het Rijk maakte €6 mln vrij voor het Zeeuwse ov-experiment en kijkt wat het samen zou kunnen doen met het netcongestiecentrum in Arnhem, waarvoor volgens de Gelderse gedeputeerde Witjes ook belangstelling is uit andere provincies en uit regio's net over de grens met Duitsland.

Lees ook

Stroomstad Arnhem schudt schroom van zich af

IJzerbrandstof: alternatief voor waterstof, met een Nederlands tintje

Wachtrij stroomnet groeit: 14.000 bedrijven wachten op aansluiting